Refusjonsordningen for HFK og PFK

Veileder

TA-2064/200
ISBN 82-7655-235-8

Hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)

Hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) er grupper av syntetiske kjemiske forbindelser, som de senere årene er blitt brukt som erstatning for klorfluorkarboner (KFK), hydrofluorkarboner (HKFK) og halon.

Både HFK og PFK er moderate til kraftige klimagasser. Utslipp av disse gassene bidrar til global oppvarming med en effekt som er mellom 140 og 9200 ganger sterkere enn tilsvarende mengde karbondioksid (CO_2). Forbruket av HFK forventes å øke kraftig i de neste tiårene.

Norge har gjennom ratifiseringen av Kyotoprotokollen forpliktet seg til å redusere utslipp av klimagasser, herunder HFK og PFK. Avgift på HFK og PFK i kombinasjon med innføring av en refusjonsordning for de samme gassene, er virkemidler som norske myndigheter har innført for å redusere utslippet av gassene.

Det største bruksområdet for HFK er som kuldemedium i kuldeteknisk utstyr, som for eksempel hvitevarer, industrielle kjøle- og fryseanlegg og airconditioning utstyr. Noe HFK benyttes også som brannslukningsgass og som blåsemiddel i isolasjonsskum. Mange av bruksområdene for PFK er de samme som for HFK, men forbruket av PFK er vesentlig mindre.

Fra 1. januar 2003 ble det innført avgift på import og produksjon av HFK og PFK. Avgiften omfatter all anvendelse av gassene, deriblant som bestanddeler i gassblandinger og til bruk i produkter.

Avgiften ble supplert med en refusjonsordning fra 1. juli 2004. Det utbetales et beløp tilsvarende avgiften når brukt gass leveres inn til destruksjon. Refusjonsordningen er hjemlet i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1.6.2004 (avfallsforskriften), kapittel 8 om refusjon av avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK). Dette kapitlet betegnes heretter som "refusjonskapitlet i avfallsforskriften". Samtidig med ikrafttredelse av refusjonskapittelet i avfallsforskriften, vedtok Stortinget å fjerne avgiften på kommersiell gjenvinning av HFK og PFK.

Ved å gi refusjon for innlevering av HFK- og PFK-holdig avfall til destruksjon, ønsker miljøvernmyndighetene å stimulere til økt innsamling og forsvarlig sluttbehandling. Dermed vil utslipp av disse klimagassene i størst mulig grad unngås.

HFK-holdig avfall er definert som farlig avfall. Slikt avfall skal håndteres i henhold til bestemmelsene i avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall, uavhengig av om man ønsker å kreve refusjon for avfallet eller ikke. Dette innebærer blant annet at virksomheter der det oppstår HFK-holdig avfall, skal levere dette til et godkjent mottak eller innsamler minimum en gang pr. år.

Innhold

1 Slik fungerer refusjonsordningen 4
1.1 Omfang og refusjonssatser 4
1.2 Refusjonsordningen i praksis 5
1.2.1 Hvem kan levere refusjonsberettiget gass til destruksjon? 5
1.2.2 Hvem kan motta og destruere refusjonsberettiget gass? 6
1.2.3 Hvordan skal refusjonsberettiget gass leveres til mottak og destruksjon? 6
1.3 Søknad om refusjon 6
1.4 Om dokumentasjonskravene 8
1.4.1 Analyse 8
1.4.2 Deklarasjon 8
1.5 Utbetaling av refusjon 9

2 Myndighetenes kontroll med refusjonsordningen 10

Vedlegg 1: Prosedyre for utbetaling av statlig refusjon ved innlevering til Returgass 11
Vedlegg 2: Søknad om refusjon av avgift på HFK/PFK innlevert til destruksjon *(MS Excel)*
Vedlegg 3: Analyserapport *(MS Excel)*

1 Slik fungerer refusjonsordningen

1.1 Omfang og refusjonssatser

Det utbetales refusjon for alle typer HFK- og PFK-gasser som er avgiftspliktige, uavhengig av hvor og når disse er brukt opprinnelig. PFK som dannes ved produksjon av aluminium omfattes ikke av avgiftsplikten, og er derfor heller ikke omfattet av refusjonsordningen. Refusjonssatsene er lik de gjeldende differensierte avgiftssatsene på HFK og PFK ved tidspunktet for innlevering til et godkjent destruksjonsanlegg. Avgiftssatsene er basert på gassenes globale oppvarmingspotensial (GWP). Dermed vil både avgiften og refusjonen baseres på de samme GWP-verdier og avgiftssatser. Se for øvrig tabell 1.

Refusjon utbetales etter at gassen eller gassblandingen med dokumenterbart innhold er levert til et godkjent destruksjonsanlegg og i henhold til anvisningene i denne veilederen. Se også kapittel 2.3 om hva som kreves av dokumentasjon ved søknad om refusjon.

I tabellen nedenfor er refusjons- og avgiftsbeløp for hver enkelt HFK- og PFK-gass presentert. Beløpene er basert på gassenes GWP-verdier og den gjeldende statlige avgiftssatsen oppgitt i kr/kg CO2 ekvivalent.

HFK	**Gassens globale oppvarmingspotensial (GWP)**	**Avgifts-/refusjonssats (NOK/ kg CO2 ekv.)**	**Avgifts/ refusjonssats (NOK / kg gass)**
HFK-23	11 700	0,183	2 141
HFK-32	650	0,183	119
HFK-41	150	0,183	27
HFK-43-10mee	1 300	0,183	238
HFK-125	2 800	0,183	512
HFK-134	1 000	0,183	183
HFK-134a	1 300	0,183	238
HFK-152a	140	0,183	26
HFK-143	300	0,183	55
HFK-143a	3 800	0,183	695
HFK-227ea	2 900	0,183	531
HFK-236fa	6 300	0,183	1 153
HFK-245ca	560	0,183	102
PFK			
CF_4 (R14)	6 500	0,183	1 190
C_2F_6 (R-116)	9 200	0,183	1 684
C_3F_8 (R-218)	7 000	0,183	1 283
C_4F_{10} (R31-10)	7 000	0,183	1 283
c-C_4F_8 (R-C318)	8 700	0,183	1 592
C_5F_{12}	7 500	0,183	1 373
C_6F_{14}	7 400	0,183	1 352

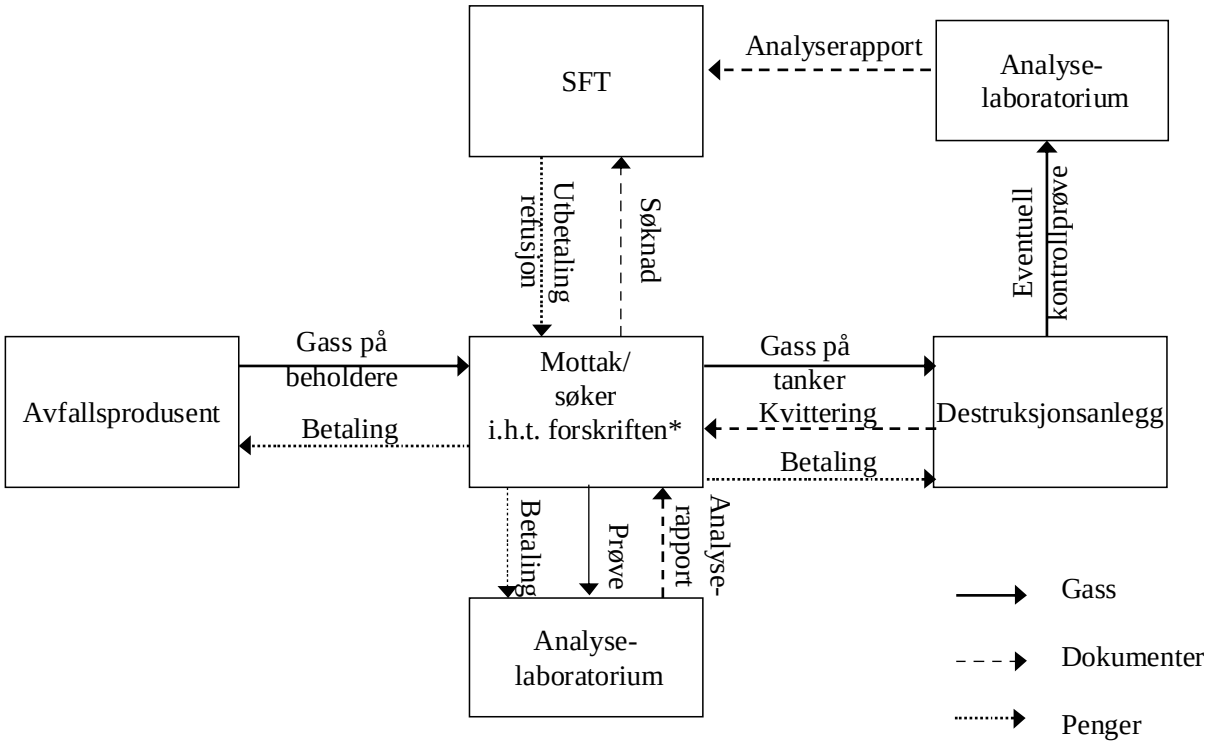
Tabell 1: Refusjonssatser pr. november 2004. GWP-verdiene er IPCCs verdier (som også er benyttet som basis i Kyotoprotokollen). For andre gasser som eventuelt er kommet til senere, vil SFT bestemme GWP-verdi basert på gjeldende kunnskap. Avgift på gass framkommer ved å multiplisere gassens GWP-verdi med gjeldende avgiftsssats.

Eksempel
Innlevering av 20 kg HFK til destruksjonsanlegg med følgende blandingsforhold:
10 kg HFK-143a og 10 kg HFK-236fa.

Det utbetales dermed følgende refusjonssum:
10 kg x 695 kr/kg + 10 kg x 1153 kr/kg = 6 950 kr + 11 530 kr = 18 480 kr

1.2 Refusjonsordningen i praksis

I figuren nedenfor er flyten av avfall, dokumenter og penger vist slik refusjonsordningen legger opp til.

*Avfallsprodusent kan eventuelt også levere direkte til destruksjonsanlegg. Denne vil da være søker i henhold til refusjonskapittelet i avfallsforskriften

1.2.1 Hvem kan levere refusjonsberettiget gass til destruksjon?

I de fleste tilfeller vil avfallsprodusenten (det vil si virksomheten der avfallet oppstår) levere HFK- og PFK-holdig avfall til et godkjent mottak. Ved innlevering via et godkjent mottak vil avfallsprodusenten kun forholde seg til mottaket, mens mottaket vil ta seg av all kontakt med destruksjonsanlegg og myndigheter.

Refusjon vil i slike tilfeller utbetales fra SFT til mottaket. Etter fratrekk for sine kostnader vil mottaket deretter utbetale refusjonen til avfallsprodusenten. Det enkelte mottak vil ha sine egne krav og rutiner som regulerer kontakten med avfallsprodusenten. Eksempel på slike rutiner hos et mottak er vist i *vedlegg 1*.

Ordningen åpner også for at avfallsprodusent kan levere direkte til et destruksjonsanlegg. I slike tilfeller er avfallsprodusenten selv ansvarlig for å overholde kravene i refusjonskapitlet i

avfallsforskriften på lik linje med et mottak. Innlevering direkte til destruksjonsanlegg forutsetter også at avfallsprodusent på forhånd har avklart med destruksjonsanlegget om, og etter hvilke kriterier, de kan ta imot avfallet. I praksis vil derfor en stor del av innleveringen trolig skje via et mottak som har avtale med et destruksjonsanlegg.

1.2.2 Hvem kan motta og destruere refusjonsberettiget gass?

Ved ikrafttredelse av refusjonsforskriften var følgende virksomhet operativ med tillatelse til mottak og forbehandling av HFK- og PFK-holdig avfall:

Stiftelsen ReturGass (SRG)
Horgenveien 227
3300 Hokksund
Telefon: 32 25 09 60

Likeens var følgende behandlingsanlegg operativt med tillatelse til å destruere HFK- og PFK-holdig avfall:

Norcem AS Kjøpsvik
8590 Kjøpsvik
Telefon: 75 78 50 00

1.2.3 Hvordan skal refusjonsberettiget gass leveres til mottak og destruksjon?

Som vist i vedlegg 1 vil mottak stille krav til hvordan avfallsprodusenten leverer gassen. Dette innebærer blant annet at gassen skal leveres på godkjente beholdere.

Mottaket vil fortløpende fastslå gassmengde og sørge for at representativ analyse blir tatt. Dette vil danne grunnlaget for mottakets utbetaling til den enkelte avfallsprodusent. Vanligvis overfører mottaket deretter mange mindre beholdere av innlevert gass over i større tanker.

Når en samletank er full, analyseres den og transporteres til et godkjent destruksjonsanlegg som mottaket har avtale med. Mottaket sender inn søknad om refusjon til SFT og opptrer som søker i henhold til refusjonskapitlet i avfallsforskriften. Hvilke dokumentasjonskrav som stilles til en søknad er beskrevet i Kapittel 2.3.1.

SFTs behandling av søknaden vil bestå av en gjennomgang av innkommet dokumentasjon og eventuell stikkprøvekontroll av vekt og sammensetning av gass som er levert til destruksjonsanlegget. Dersom dette er i orden utbetaler SFT deretter refusjonsbeløpet til mottaket. Videre betaling til avfallsprodusent vil være et forhold mellom mottaket og den enkelte avfallsprodusent.

1.3 Søknad om refusjon

Søknad om utbetaling av refusjon fremmes av søker i.h.t. forskriften. Denne skal angi det beløp som søkes refundert og vedlegg skal dokumentere levering til destruksjonsanlegg, gassmengde og –sammensetning.

Søknad skal være i.h.t. mal i vedlegg 2 (også tilgjengelig elektronisk på www.sft.no) og sendes sammen med vedleggene til:

SFT
Postboks 8100 Dep
0032 OSLO

Konvolutten skal merkes ”Søknad om refusjon av avgift HFK/PFK”. Forsendelsen skal sendes *rekommandert som A-post.*

Dersom skjemaer for søknad og analyserapport også finnes elektronisk er det i tillegg ønskelig at disse sendes på E-post til postmottak@sft.no. Merk E-posten ”Søknad om refusjon av avgift HFK/PFK”.

Tanken skal oppbevares ved destruksjonsanlegget for kontroll i minst to uker etter at søknad om refusjon er innsendt. Under hele denne perioden skal tanken være plombert og tilgjengelig og klargjort for en eventuell kontroll. Dersom helgedager, ferieavvikling o.l. ved destruksjonsanlegg gjør at tanken ikke er tilgjengelig i hele denne perioden skal perioden forlenges til å omfatte minst 14 hele dager hvor tanken er tilgjengelig for kontroll.
Av søknadsskjema vil det framgå nærmere hvilke krav som stilles til utfylling og øvrig dokumentasjon. All dokumentasjon skal være originaldokumenter i underskrevet stand.

De viktigste vedleggene til søknaden er:

Dokumentasjon på veiing: Søknaden skal inneholde dokumentasjon fra uavhengig part på tankens taravekt (tanksertifikat eller vektkvittering) og brutto vekt (vektkvittering). På forespørsel skal det framlegges dokumentasjon på at vekt tilfredsstiller gjeldende krav til nøyaktighet.

Analyserapport: Dette er rapporten fra uavhengig akkreditert laboratorium som viser tankens innhold av refusjonsberettigede gasser i vektprosent. Rapporten skal inneholde tilstrekkelig med opplysninger til at tilsvarende prøvetaking og analyse kan gjentas med akseptabel nøyaktighet ved en eventuell kontroll fra SFT. Det anbefales at man benytter mal i vedlegg 3 (også tilgjengelig elektronisk på www.sft.no) som utgangspunkt. Laboratorium er ansvarlig for at prøvetaking og analyse gjennomføres på en slik måte at man får et så representativt bilde av tankens faktiske innhold. Eventuelle forbehold vedrørende representativiteten av analysene skal angis i kommentarfeltet i søknaden.

Analysebevis: Dette er utskrift av rådata fra analyseapparatur, som vedlegges analyserapport som dokumentasjon. Forklaring skal inkluderes og dersom analysen er basert på flere replikater skal analysebevis for hver enkelt analyse vedlegges. På forespørsel skal analyselaboratorium kunne fremlegge ytterligere dokumentasjon vedrørende kalibrering av måleapparatur o.a.

Deklarasjonsskjema: Dersom søknaden gjelder deklarasjonspliktig farlig avfall, skal kopi eller gjenpart av deklarasjonsskjema vedlegges søknaden.

Bekreftelse fra destruksjonsanlegg: Dersom dette ikke framkommer av underskrevet deklarasjonsskjema (jfr. pkt. over) skal det fremlegges egen bekreftelse fra destruksjonsanlegget på at mengden gass det søkes om refusjon for, er levert til destruksjon.

1.4 Om dokumentasjonskravene

1.4.1 Analyse

Hovedregelen er at analyserapporten for tank innlevert til destruksjonsanlegg danner grunnlaget for SFTs beregning av refusjon som skal utbetales.

Avfallsforskriften § 8-5 krever at analyse av refusjonsberettiget gass skal utføres i henhold til Norsk Standard eller ekvivalent metode, og at utførende laboratorium skal være akkreditert. Ved ikrafttredelse av refusjonskapittelet i avfallsforskriften var ingen norske laboratorier akkrediterte til å foreta analyser av HFK og PFK. Inntil akkrediteringer foreligger kan SFT etter søknad gi dispensasjon fra kravet om akkreditering.

SFT er kjent med at prøvetaking, analyse mm av HFK og PFK kan være beheftet med usikkerheter som det er vanskelig å kvantifisere. Under innkjøringsperioden er det derfor viktig at søker/laboratorier samarbeider nært med SFT slik at best mulig analysekvalitet oppnås og at rutiner som medfører stor usikkerhet oppdages så tidlig som mulig.

Prøvetaking og analyse av HFK og PFK som sendes til destruksjon skal gjennomføres slik at man får et mest mulig representativt bilde av tankens faktiske innhold. For fulle tanker vil dette normalt tilsi at man fokuserer på prøveuttak av tankens væskefase. Søker, laboratorium og SFT vil samarbeide om tolking av disse resultatene, slik at man på sikt kan finne fram til gode rutiner for prøvetaking og analyse.

Omgivelsestemperatur ved prøvetaking skal angis i analyserapport. Videre skal det angis hvor på tanken prøve er tatt ut, samt beskrives hvilken type kopling og eventuelt annet utstyr som er nødvendig for å ta ut en tilsvarende prøve i kontrolløyemed. Søker bør samarbeide med destruksjonsanlegget slik at forholdene ved prøvetakingstidspunktet i størst mulig grad kan gjenskapes på det stedet gassen oppbevares etter innlevering til destruksjonsanlegget. Prøvetaking ved romtemperatur (20°C) bør tilstrebes.
Dersom dette ikke er praktisk mulig skal søker orientere SFT om dette før transport til destruksjonsanlegg slik at en eventuell kontroll fra SFT tilpasses forholdene.

Ettersom erfaringene med behandling, pøvetaking og analyse av komplekse blandinger foreløpig er begrenset, så kan prøven fra stor tank i enkelte tilfeller ikke være representativ for hva tanken inneholder. Mottaket bør derfor tilpasse blandingenes kompleksitet til gjeldende kunnskap på analyseområdet, og om nødvendig benytte flere tanker med enklere blandinger for å oppnå akseptabel nøyaktighet.

På tross av forholdsregler nevnt, kan man komme opp i situasjoner hvor det oppstår store og uforutsigbare avvik mellom summen av enkeltanalysene av gassbeholdere som er fylt på stor tank og analysen som utføres på den store tanken. I slike tilfeller vil SFT kunne akseptere enkeltanalysene som alternativ til analysen fra den store tanken, dersom søker tilfredsstillende dokumenterer og begrunner hvorfor prøven ikke er representativ.

1.4.2 Deklarasjon

HFK-holdig avfall er definert som farlig avfall, og er således omfattet av bestemmelsene i avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. PFK-holdig avfall er ikke definert som farlig avfall, men hvis PFK inngår i en blanding med andre typer farlig avfall skal blandingen deklareres i sin helhet.

HFK-holdig avfall skal leveres til godkjent mottak eller innsamler minimum en gang pr. år. Leveringsplikten inntrer imidlertid ikke før den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg. At avfallet overstiger 1 kg betyr ikke at avfallsprodusenten umiddelbart må levere, men at avfallsprodusenten omfattes av plikten til å levere minst en gang i året. Ved levering skal avfallsprodusenten fylle ut et deklarasjonsskjema som er godkjent av SFT. Utfyllende informasjon om bestemmelsene i avfallsforskriften kapittel 11, deriblant kommende endringer i deklarasjonssystemet, finnes i Veileder om håndtering av farlig avfall (TA 2023/2004).

1.5 Utbetaling av refusjon

Når SFT har mottatt søknad om refusjon, vil SFT behandle søknaden og vurdere om dokumentasjonskravene som beskrevet over er oppfylt. Ved manglende eller ufullstendig dokumentasjon vil SFT raskt gjøre søker oppmerksom på forholdet, og be om de nødvendige opplysningene. Når SFT finner at søknaden oppfyller dokumentasjonskravene, vil utbetalingen skje så raskt som mulig til den som har fremmet søknaden. Utbetalt beløp vil være i henhold til gjeldende refusjonssatser ved tidspunkt for innlevering til destruksjonsanlegget. (ref. kvittering fra destruksjonsanlegg).

2 Myndighetenes kontroll med refusjonsordningen

I henhold til avfallsforskriften §8-3 bortfaller retten til refusjon dersom avfallet ikke oppbevares ved destruksjonsanlegget i minst to uker etter at søknad om refusjon er sendt SFT. Dette kravet er satt for at myndighetene skal kunne foreta stikkprøvekontroll av gassens vekt og sammensetning før denne destrueres, for sammenligning med dokumentasjon i søknaden. Dokumentasjon i søknad omfatter bl.a. analyser av gassen utført av uavhengig tredjepart.

Vedlegg 1

Prosedyre for utbetaling av statlig refusjon ved innlevering via Stiftelsen Returgass

Stiftelsen Returgass (SRG) vil i henhold til søknad fra avfallsprodusent utbetale pant for brukt KFK, HKFK og HFK samt statlig refusjon på HFK og PFK i henhold til prosedyren nedenfor. Diverse anmerkninger i teksten er forklart under, og er vist med opphøyet bokstav.

1. Fyll ut "Søknad om utbetaling av statlig refusjon for HFK/PFK og/eller – SRG-pant på kuldemedier KFK og HKFK" iht. rettledningen som er beskrevet på baksiden av søknadsblanketten. Send den som anvist, sammen med korrekt utfylt deklarasjonsskjema.

2. Returbeholder rekvireres normalt fra kuldemediumimportør/grossist. Hver beholder merkes med SRGs magebelte (gult klistremerke) for brukte kuldemedier og et søknadsnummer i form av klistremerker som skal rives av søknaden, eks; 12345.

3. Beholderen påfylles en type kuldemedium/blanding; maks fyllemengde er 75–80 % av det som står stemplet som tillatt på beholderen[A].

4. Send beholderne til nærmeste mottak, kuldegrossist, kuldemedium-importør eller direkte til SRG. Ved direkte forsendelse vil ikke fraktkostnadene dekkes av SRG.

5. Ansvar[B] for kuldemediet overføres til SRG ved innlevering. Selv har kunden eierskapet inntil pant og/eller statlig refusjon er utbetalt. SRG tar mediet i forvaring, utfører veiing, analyse[C], destruksjon og fremmer en samlet søknad til SFT på vegne av sine kunder.

6. SRG utbetaler pant[D] for innlevert kuldemedium til avfallsprodusent[E] etter godkjent søknad[F].

7. SRG utbetaler statlig refusjon til avfallsprodusent etter at det innleverte kuldemediet er destruert og refusjon**G** er mottatt fra SFT. Et behandlingsgebyr[H] vil bli trukket fra refusjonsbeløpet.

8. SRG/Isovator AS refunderer kun depositum for egne flasker. Dersom ikke annet er avtalt, returneres tomme flasker til eier/importør.

Se nettstedet www.returgass.no for priser, mer informasjon og for bestilling av materialer for behandling av brukt kuldemedium eller ta kontakt på telefon 32 25 09 60

Forklaring til anmerkninger i teksten:

A. **Omemballeringsgebyr:** Kunden blir fakturert for omemballering dersom beholdere er feilfylt.

B. **Ansvar:** SRG tar intet ansvar for feil på beholdere som kan forårsake tap av kuldemedium.

C. **Analysebevis:** Kunden må akseptere at analyseresultatet med endelig og bindende virkning fastsetter grunnlaget for pantens og refusjonens størrelse. SRG tar forbehold om avvik i analyseresultater knyttet til søknad om statlig refusjon.

D. **Pantesatser:** se under ”Prisliste” på www.returgass.no

E. **Avfallsprodusent:** Iht. den statlige refusjonsordningen kan avfallsprodusent være enhver som innleverer brukt HFK/PFK-holdig gass til destruksjon, enten direkte eller via et mottak. I miljøgebyr- og panteordningen er det derimot kun anleggseier eller entreprenør som er berettiget til utbetaling av SRG-pant etter godkjent søknad.

F. **Ingen rett på SRG-pant:** Det utbetales ikke pant til aktører som ikke er tilknyttet miljøgebyr- og pantesystemet. Brukt kuldemedium fra andre aktører kan leveres inn til SRG mot vederlag.

G. **Refusjonsutbetaling:** SFT utbetaler kun statlig refusjon til den som leverer HFK/PFK-holdig avfall direkte til et destruksjonsanlegg etter godkjent søknad. I praksis betyr dette at mottaket (SRG), fremmer en samlet søknad på vegne av sine kunder når kuldemediet sendes til destruksjon. SRG forutsetter at søknaden som sendes til SFT på vegne av sine kunder godkjennes før utbetaling av refusjon finner sted.

H. **Behandlingsgebyr:** SRG mottar ingen økonomisk støtte for behandling av HFK/PFK-holdig avfall iht. den statlige refusjonsordningen og må dermed belaste avfallsprodusenten for dette. Disse kostnadene vil bli trukket fra refusjonsbeløpet ved utbetaling. Hvis behandlingsgebyret er større enn refusjonen, blir ingen refusjon utbetalt.